

**2020–2021 M. M. GIMTOSIOS KALBOS (BALTARUSIŲ, LENKŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ)
DALIES ŽODŽIU (VIEŠOJO KALBĖJIMO)
PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO TEMOS IR POTEMĖS**

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

МОВА

1. Мова – аснова і важнейшая частка культуры народа.
2. Ветлівыя словы і звароты ў сучаснай літаратурнай мове.
3. Паняцце літаратурнай мовы. Вусная і пісьмовая формы літаратурнай мовы.
4. “Усе найгалоўныя замежныя мовы можна вывучыць за шэсць гадоў, але для вывучэння сваёй недастаткова і цэлага жыцця” (Вальтэр).
5. Паходжанне і гістарычныя карані беларускай мовы.
6. Назвы паселішчаў – помнікі народнай культуры.
7. Лексічныя запазычанні. Калі гэта добра, а калі – на шкоду мове?
8. Асаблівасці мовы СМІ.
9. Моўныя праблемы ў жыцці сучаснага беларускага грамадства.
10. Паланізмы ў творах Ф. Багушэвіча.

ЛІТАРАТУРА

1. “Чалавек – гэта цэлы свет”. (Па раману К. Чорнага “Пошукі будучыні”.)
2. Беларускія народныя песні: тэмы і вобразы.
3. Гісторыя беларускай байкі.
4. “Бачу я, з прыродай зліўшыся душой...” (М. Багдановіч).
5. Рамантызм у еўрапейскай і беларускай літаратурах.
6. Я пераклаў бы (пераклала б) на беларускую мову...
7. Польшка-беларускія пісьменнікі.
8. Роля мовы літаратурнага персанажа ў раскрыцці яго характару.
9. Самаідэнтыфікацыя асобы ў апавесці М. Гарэцкага “Дзве душы”.
10. Мой любімы літаратурны герой.

КУЛЬТУРА

1. Вільнюс – шматнацыянальны, шматкультурны горад.
2. Гісторыя Віленскай Беларускай гімназіі.
3. Гісторыя і сучаснасць майго горада.
4. Традыцыі – грунт, на якім вырастае народ.
5. “Аберагаючы прыроду – аберагаем і народ” (С. Панізнік).
6. Месца камп’ютарных гульняў у маім жыцці.
7. “І ў няшчасці, і ў радасці без дружбы чалавеку нельга быць” (К. Чорны).
8. Чым жыве, чым цікавіцца маё пакаленне.
9. Беларуская культура ў сённяшняй Літве.
10. Выхаваны чалавек. Які ён?

GIMTOJI KALBA (LENKŪ)

JĘZYK

1. Obraz zwierząt w polskich frazeologizmach i przysłowia. Omów na wybranych przykładach.
2. Różnorodność językowa i kulturowa Słowian.
3. Profesor Jerzy Bralczyk – popularyzator wiedzy o polszczyźnie.
4. Słownik wyrazów bliskoznacznych (synonimów) – przeznaczenie, struktura wybranego słownika, omówienie przykładów.
5. Zaprezentuj wybrany język oraz kraj (kraje), w których go się używa.
6. Biografie językowe mieszkańców Wileńszczyzny. Omów temat na przykładzie przedstawicieli kilku pokoleń w Twojej (lub innej) rodzinie.
7. Pisownia wielkich i małych liter w języku polskim.
8. Funkcje składniowe rzeczownika.
9. Trudne kwestie poprawnego tworzenia i użycia imiesłów.
10. Charakterystyka. Omów różne jej rodzaje i podstawowe zasady tworzenia.

LITERATURA

1. Stanisław Lem – najwybitniejszy przedstawiciel polskiej fantastyki.
2. „Ja, żołnierz, poeta, czasu kurz”. Tragiczny los poety Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.
3. Litewskimi śladami Czesława Miłosza.
4. Czy już odeszła epoka, w której ważna i aktualna była twórczość Ignacego Krasickiego? Uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do wybranych utworów pisarza.
5. Motyw pielgrzyma, wędrowcy i tułacza w literaturze.
6. Postaci kobiet w utworach Elizy Orzeszkowej.
7. „O miłości nieuciszona!” (M. Pawlikowska-Jasnorzewska). Najpiękniejsze wiersze o miłości w skarbnicy poezji polskiej.
8. Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. Przedstaw je na podstawie informacji na stronie internetowej i zachęć do jego zwiedzenia.
9. Postaci z Twoich ulubionych lektur. Które są dla Ciebie wzorem i autorytetem?
10. Czytanie dramatu. Przedstaw własną interpretację i wizję inscenizacji *Moralności Pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej.

KULTURA

1. Historia Zamku Królewskiego w Warszawie.
2. Spotkanie z dziełem sztuki. Przedstaw obraz Jana Matejki *Konstytucja 3 maja 1791 r.*, odwołując się do faktów historycznych.
3. Zaprezentuj film, który uznałbyś/uznałabyś za sztandarowe dzieło kinematografii polskiej.
4. Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Przedstaw je na podstawie informacji na stronie internetowej i zachęć do jego zwiedzenia.
5. Zakopane – ośrodek turystyki tatrzańskiej, folkloru góralskiego i kultury młodopolskiej.
6. Radość z odzyskania niepodległości: ożywienie polskiego życia kulturalnego w dwudziestoleciu międzywojennym.

7. Polskie Studio Teatralne w Wilnie – od koła entuzjastów do prawdziwego teatru.
8. Wilno – muzeum sztuki barokowej pod otwartym niebem. Przedstaw kilka wybranych zabytków.
9. Neringa – miastem kultury 2021 na Litwie.
10. Blogi, osobiste strony internetowe, podcasty – ich znaczenie dla autora oraz wartość dla odbiorcy.

GIMTOJI KALBA (RUSŲ)

ЯЗЫК

1. Историческая и культурная ценность литовского языка.
2. «Из русского языка Пушкин сотворил чудо». Вклад А. С. Пушкина в развитие современного русского языка.
3. Диалекты и русские народные говоры как национальное богатство русского языка. История и особенности. Диалекты и современный русский язык.
4. «Поставить во главу угла...». Исконно русские фразеологизмы: значение и история возникновения.
5. Кушак или пояс? Словарь терминов русского народного костюма. Иноязычные слова в названии современной молодёжной одежды.
6. «Нам не дано предугадать, как слово наше отзовется...». Сила слова и бережное отношение к нему. Роль интонации в речи человека.
7. Скажи мне, как тебя зовут? История появления русских имён, отчеств, прозвищ и фамилий.
8. «Мели, Емеля, твоя неделя». Имена собственные в русских пословицах и поговорках.
9. «Пустое вы сердечным ты Она, обмолвись, заменила...». Этикетное употребление местоимений ты и Вы в русской речи и иностранных языках.
10. Язык современной песни. Что он нам рассказывает о жизни, ценностях, проблемах и надеждах современного молодого человека?

ЛИТЕРАТУРА

1. Литературная сказка – прямая наследница сказки народной. Сказки М. Е. Салтыкова-Щедрина.
2. «Зима недаром злится...». Времена года на страницах русской поэзии XIX века (произведения и авторы по выбору учащегося).
3. «Я вас любил...». Адресаты любовной лирики А. С. Пушкина и М. Ю. Лермонтова.
4. Благородный разбойник Дубровский. История жизни и любви Владимира Дубровского (по роману А. С. Пушкина «Дубровский»).
5. «Несходство их между собой гораздо меньше расстояния между Онегою и Печорюю...». Онегин и Печорин – герои своего времени.
6. «Душой – дитя, судьбой – монах». Мцыри – любимый идеал М. Ю. Лермонтова.
7. Историческое прошлое и общечеловеческие ценности в повести Н. В. Гоголя «Тарас Бульба». Жизнь повести на экране.
8. «Герои зловонных и тёмных углов» – галерея «маленьких людей» в русской литературе (произведения и авторы по выбору учащегося).

9. Истинные и мнимые ценности в рассказе И. А. Бунина «Господин из Сан-Франциско».
10. Многообразие поэтических дарований в литературе XX века. Любимые стихи любимых поэтов.

КУЛЬТУРА

1. «Что за чай без самовара, без душистого заваря?»». История русского самовара и традиции русского чаепития.
2. «До чего ж хорош собою этот русский сувенир!» Колоритные русские сувениры от матрёшек до валенок.
3. «С победой шли домой богатыри...». Русские богатыри в произведениях русской литературы и живописи.
4. От Рождества Христова до Ивана Купалы. Праздничные традиции и обычаи празднования в России.
5. «Начинается земля, как известно, от Кремля». Кремль – главные средневековые центры Руси. История Московского Кремля и Красной площади.
6. «Щи да каша – пища наша». История и традиции русской национальной кухни. Русская печь.
7. «Ведь были ж схватки боевые, да, говорят, ещё какие!». Отечественная война 1812 года в литературе и искусстве России.
8. «Не пишутся шедевры на заказ...». История одного шедевра (произведения любого вида искусства по выбору учащегося).
9. «В бане парок и ладит, и гладит...». История, традиции и назначение русской бани.
10. Откуда мы родом? Генеалогическое древо моей семьи. Традиции моей семьи и семейные реликвии.

GIMTOJI KALBA (VOKIEČIŲ)

SPRACHE

1. In Europa werden mehr als 60 Sprachen gesprochen. Viele Europäer sprechen allerdings nur eine Sprache. Wie möchte die EU das ändern und was denken junge Menschen über das Lernen von Fremdsprachen?
2. „Sprache ist die Quelle aller Missverständnisse.“ (Antoine de Saint-Exupery) Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
3. Die Wurzel vieler Standardsprachen ist ein Dialekt. Deutschland gehört sicher zu den Ländern der Welt mit auffallend vielen Dialekten. Was wissen Sie davon?
4. Fremdwörter: Bedrohung oder Bereicherung? Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
5. Slang ist Sprache, die ihre Jacke auszieht, die Hemdärmel aufkrepelt, in die Hände spuckt und an die Arbeit geht. (Carl Sandburg) Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
6. Der Reichtum einer Sprache spiegelt sich in Sprichwörtern und Redewendungen. Oft handelt es sich dabei um bildliche Ausdrücke, die anschaulich und nachvollziehbar sind. Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung. Führen Sie ein paar Beispiele an.

7. Sprachen lernen mit Filmen und Musik. Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
8. Sprache ist ein grundlegender Baustein der menschlichen Kommunikation. Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
9. Sprache in den neuen Medien. Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
10. Jugendsprache im heutigen Litauen und im heutigen Deutschland.

LITERATUR

1. Thomas Mann und seine Beziehungen zu Litauen.
2. Litauische Motive im Werk von Johannes Bobrowski.
3. Nachkriegsliteratur in Deutschland: Wolfgang Borchert, Heinrich Böll, Günter Grass u.a.
4. Die litauischen und deutschen Sagen.
5. Weimarer Klassik: Johann Wolfgang Goethe und Friedrich Schiller.
6. Berühmte deutsche Nobelpreisträger für Literatur.
7. Hermann Sudermann – ein Schriftsteller zwischen Litauen und Deutschland. Nehmen Sie Stellung dazu und begründen Sie Ihre Meinung.
8. Mein deutschsprachiger Lieblingsschriftsteller.
9. Brüder Grimm und die deutsche Märchenstraße.
10. Die Rolle der Bibliotheken im Internetzeitalter.

KULTUR

1. Johannes Gutenberg als Erfinder des modernen Buchdrucks.
 2. Martin Luther und die Reformation. Ihre Bedeutung für Deutschland.
 3. „Freizeit ist nicht nur Kultur, aber Kultur ist Freizeit!“ (Gunnar Madeheim)
 4. Berühmteste deutsche Komponisten der klassischen Musik.
 5. Religiöse Vielfalt in Litauen und Deutschland.
 6. Kulinarische Besonderheiten in Litauen und Deutschland.
 7. Traditionen und Bräuche in Litauen und Deutschland.
 8. Feiertage und Gedenktage in Litauen. Welche sind für Sie von größter Bedeutung? Warum?
 9. Die Wiedervereinigung Deutschlands und ihre Folgen.
 10. Sehenswürdigkeiten und berühmte Menschen in Ihrer Stadt.
-